

TENDINȚE DE INOVARE ÎN SECTORUL PUBLIC ORIENTATE SPRE EFICIENTIZAREA PROCESULUI DE ELABORARE A POLITICILOR PUBLICE

PUBLIC SECTOR INNOVATION TRENDS AIMED AT STREAMLINING THE PUBLIC POLICY MAKING PROCESS

CZU: 35:005.342

Tatiana SAVCA,
lector universitar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

Currently, the administrative system in the Republic of Moldova is undergoing a profound reform process. Innovation and technology transfer can be a remedy, the application of which can bring success in developing effective public policies that are so necessary for the Moldovan society. The article analyzes the current trends in innovation of the public policy system, identified in international, European and national strategic documents.

Keywords: public administration, politics, innovation, public policy, technology transfer, mechanisms.

REZUMAT

Actualmente, sistemul administrativ din Republica Moldova este supus unui proces de reformă profund. Inovarea și transferul tehnologic pot fi acel remediu, aplicarea căruia poate aduce succes în elaborarea politicilor publice eficiente atât de necesare societății moldovenești. Articolul analizează tendințele actuale în inovarea sistemului de politici publice evidențiate în documentele strategice internaționale, europene și naționale.

Cuvinte-cheie: administrație publică, politici, inovare, politici publice, transfer tehnologic, mecanisme.

Din 2016 sistemul administrativ din Republica Moldova și-a asumat un angajament dificil și complex de schimbare profundă – reforma administrației publice. Această schimbare este ghidată de cerințe stipulate într-un șir de documente conexe: Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2016-2018 [8], Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele - membre ale acestora, pe de altă parte

(2014) [1], Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020” (2012) [19], Strategia națională de descentralizare (2012) [18], Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (2015) [12] și a.

Cumulând solicitările față de sistemul administrativ, Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020 [20] este fundamentată pe viziunea că administrația publică din Republica Moldova va fi **deschisă și receptivă la soluții inovatoare**, cu resurse umane competente

care gestionează fondurile publice în mod eficient. Aproximativ realizarea acestei viziuni este indubitabil necesară pentru societatea moldovenească.

Utilizarea inovării, producerea cunoașterii, în principal prin cercetarea științifică, transmiterea prin educație și formare profesională, diseminarea prin tehnologiile informaționale reprezintă obiectivele majore ale societății bazate pe cunoaștere.

Potrivit Raportului Global al Competitivității 2016-2017 [15], Republica Moldova se clasează pe locul 124 în termeni de capacitate inovativă din totalul de 138 de țări. Potențialul industrial al țării este folosit slab, la o cotă de 12 la sută în PIB (2015). În conformitate cu același Raport, țara noastră se clasează pe locul 132 în domeniul calității drumurilor, locul 110 la calitatea infrastructurii generale. [22]

Un alt argument pentru necesitatea realizării schimbărilor majore în politicile publice este aprecierea țării în funcție de calitatea guvernării. Conform World Governance Index (WGI), Indicele Eficienței Guvernării în Republica Moldova pentru anul 2016 constituie 29,81 (pentru comparație, acest indice în anul 2014 a fost de 38,94 din totalul de 100 puncte). [24]

Una dintre soluțiile care ne-ar permite depășirea stării de fapt este elaborarea politicilor publice de nivel național, regional și local care ar contribui la amplificarea activităților de inovare și transfer tehnologic, atât în domeniul cercetării și economiei, prin căutarea de noi soluții inovative, cât și în domeniul educațional, prin utilizarea instrumentelor de inovare.

Cuvântul *inovare* este de origine latină – „innovates”, care în traducere înseamnă a schimba, a înnoi, a introduce ceva nou. Noțiunea se referă atât la un obiect/produs, un serviciu/activitate, cât și la o metodă sau un proces. [4, p. 8] În acest context, literatura de specialitate definește patru tipuri

de inovare: *inovarea de produs, inovarea de proces, inovarea de marketing și inovarea organizațională*. [16, p.12-13]

Inovarea de proces, care ne interesează, se rezumă la implementarea unei metode noi sau semnificativ îmbunătățite de producere/livrare și se adresează clar proceselor tehnologice. Aceasta include schimbări semnificative în *tehnici, echipamente și/sau software*. Inovațiile de proces pot fi orientate către reducerea costurilor unitare, creșterea calității sau producția ori livrarea de produse noi sau semnificativ îmbunătățite.

Astfel, inovarea în procesul de elaborare a politicilor publice se referă la posibilitatea de îmbunătățire sau optimizare atât a metodologiei aplicate (metode, tehnici, procedee), cât și a instrumentelor utilizate (instituționale, normative, financiare) pentru a formula și implementa politicile publice eficiente.

Inovarea se alimentează din mai multe surse: piață, dezvoltarea tehnologiei, inovarea antreprenorială, experiență, profesionalism etc.

Inovațiile sunt mai mult cunoscute și acceptate în domeniul tehnologic sau economic. Recent, termenul devine cunoscut și în legătură cu domeniul social, fiind utilizată noțiunea de *inovație socială*. Marea Britanie deține o experiență inedită în domeniul inovațiilor sociale.

Menționăm, că inovarea reprezintă una dintre prioritățile-cheie ale dezvoltării globale și naționale. Acest fapt este demonstrat prin includerea acestui deziderat în Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a ONU [12], care cuprinde un set de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) și 169 de sarcini conexe. Obiectivul 9 solicită statelor-participante să se alăture eforturilor de a „crea o infrastructură rezistentă, a promova industrializarea durabilă și a încuraja inovația”. [10] Astfel, conform Obiectivului „Industrie, Inovație și Infrastructură”, Guvernul Republicii Moldova și partene-

rii săi trebuie să depună eforturi pentru a construi un sector industrial robust, să dezvolte o infrastructură fizică puternică în întreg teritoriul țării, pedalând pe actualizarea tehnologică și inovație. Eforturile de dezvoltare trebuie să țină seama de industriile mici, care vor obține un acces mai mare la serviciile financiare, cunoștințele, tehnologiile și inovațiile de ultimă oră.

Guvernarea eficientă este o precondiție importantă pentru implementarea unor reforme sectoriale asumate și realizarea angajamentelor declarate în baza ODD-urilor. Realizarea tuturor celor 17 ODD-uri este imposibilă fără executarea corespunzătoare a obiectivului 16 „Pace, justiție și instituții puternice”.

Actualmente, autoritățile publice moldovenești se confruntă cu o situație dificilă, cauzată de mai multe probleme, cum ar fi: a) serviciul public nu este întotdeauna atractiv și nu oferă motivație profesioniștilor onești și eficienți; b) activitatea și rezultatele administrației publice nu sunt evaluate periodic pentru a determina eficiența și utilizarea banilor publici; c) cadrul de reglementare cu privire la organizarea administrației publice este încă fragmentat și inconsistent; d) procesul decizional nu este totalmente participativ sau nu răspunde la necesitățile cetățenilor; e) procesul elaborării politicilor publice nu este suficient de transparent și bazat pe dovezi; j) axarea pe nevoile persoanelor nevoiașе și vulnerabile nu este întotdeauna prezentă în procesul de elaborare a politicilor. [11, p.13-23]

După cum se menționează în documentul de informare a Partenerilor de Dezvoltare a Moldovei, „experiența internațională arată că deschiderea, inovarea și implicarea oamenilor nu doar face politicile și serviciile publice mai relevante și mai eficiente, ci și sporește sentimentul societății de proprietate și a scopului comun. Implicarea oamenilor prin metode participative

noi poate fi o dimensiune crucială pentru reforma administrației publice și reforma de descentralizare”. [11, p. 2]

Astfel, revenind la ODD nr.16, sarcinile Guvernului Republicii Moldova în realizarea acestuia se rezumă la dezvoltarea unor instituții eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile, „care vor asigura un proces decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ în dezvoltarea politicilor publice și utilizarea banilor publici”. [13]

În plus, inovațiile sunt recunoscute ca fiind unul dintre mijloacele de punere în aplicare a întregii Agende pentru dezvoltare durabilă până în 2030.

Un eveniment semnificativ pentru domeniul inovării l-a constituit cea de a III-a Conferință Internațională privind finanțarea pentru dezvoltare (Addis Abeba, Etiopia, iulie 2015) [2], care oferă un nou sistem financiar global pentru atragerea și furnizarea de resurse, tehnologii și parteneriate necesare pentru dezvoltare durabilă. Elementul inovator al Programului de acțiune Addis Abeba este crearea unui mecanism pentru promovarea dezvoltării de tehnologii menite să sprijine politicile care vizează dezvoltarea durabilă conectate la știință, tehnologie și inovare.

Scopul Programului este de a asigura coordonarea, coerența și cooperarea în cadrul sistemului ONU pe probleme de știință, tehnologie și inovare, pentru a maximaliza sinergiile și de a crește eficiența interacțiunii. Se dorește a pune capăt sărăciei și foametei și realizării unei dezvoltări durabile în cele trei dimensiuni: promovarea creșterii economice incluzive, protejarea mediului și promovarea incluziunii sociale.

În componenta G. a Programului cu genericul „Știință, tehnologie, inovare și consolidarea capacităților” sunt reflectate tendințele de ultimă oră pentru politicile publice ale statelor. Astfel, este recunoscut faptul că crearea, dezvoltarea și

difuzarea noilor inovații și tehnologii și a cunoștințelor asociate, inclusiv transferul de tehnologie, sunt factori puternici ai creșterii economice și dezvoltării durabile. Cu toate acestea, observăm cu îngrijorare „divizarea digitală” și capacitatea inegală inovatoare, conectivitate și acces la tehnologie, inclusiv tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), în interiorul și între țări.

Constatând acest fapt, Conferința a subliniat necesitatea promovării dezvoltării și utilizării infrastructurii TIC, precum și consolidarea capacităților, în special, în țările cel mai puțin dezvoltate, inclusiv accesul rapid și universal la internet. Se pune accentul pe promovarea accesului la tehnologie și știință pentru femei, tineri și copii și facilitarea accesibilității pentru persoanele cu handicap.

Dezvoltarea capacităților de finanțare trebuie să fie orientată către țări, să răspundă nevoilor și condițiilor specifice ale țărilor și să reflecte strategiile și prioritățile naționale de dezvoltare durabilă. De aici, crește importanța consolidării capacității instituționale și a dezvoltării resurselor umane.

De asemenea, Forul internațional a menționat că este esențial să se intensifice eforturile naționale de consolidare a capacităților în țările în curs de dezvoltare în domenii precum *finanțele publice și administrația, bugetarea socială și responsabilă de gen, finanțarea ipotecară, reglementarea și supravegherea financiară, productivitatea agriculturii, pescuitul, gestionarea datoriilor, planificarea și managementul pentru scopuri de adaptare și atenuare*, precum și pentru *activități și programe legate de apă și salubritate*.

În următoarea perioadă, până în anul 2030, se vor elabora politici care stimulează crearea de noi tehnologii, cercetarea și sprijinirea inovării în țările în curs de dezvoltare. Pentru aceasta este nevoie de un

mediu favorabil la toate nivelurile, inclusiv asigurarea unui cadru de reglementare și de guvernare care să permită promovarea științei, inovării, difuzarea tehnologiilor, în special pentru IMM-uri, precum și diversificarea industrială și valoarea adăugată la produsele de bază. Se vor promova fondurile voluntare de brevete și alte modele de afaceri, care pot spori accesul la tehnologie și pot stimula inovația.

O atenție deosebită se va acorda promovării inovării sociale pentru a susține bunăstarea socială și mijloacele de trai sustenabile, pentru a încuraja schimbul de cunoștințe și promovarea cooperării și a parteneriatelor între părțile interesate, inclusiv între guverne, firme, mediul academic și societatea civilă, în sectoarele care contribuie la realizarea dezvoltării durabile.

Politicele de promovare a antreprenoriatului vor fi axate pe sprijinirea incubatoarelor de afaceri. [2]

Este recunoscut rolul important al finanțelor publice și al politicilor în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice. La nivel global se vor înființa fonduri pentru inovare, pe o bază deschisă și competitivă, pentru a sprijini întreprinderile inovatoare, în special în fazele de cercetare, dezvoltare și demonstrație.

Se vor intensifica investițiile partenerilor de dezvoltare în educația științifică, tehnică, inginerie și matematică și se va îmbunătăți educația și formarea tehnică, vocațională și terțiară, asigurând accesul egal al femeilor și fetelor și încurajând participarea acestora la educație. [2]

Statele și-au asumat angajamente să crească numărul de burse disponibile studenților din țările în curs de dezvoltare pentru a se înscrie în învățământul superior; să intensifice cooperarea pentru a consolida sistemele de învățământ terțiar și a urmări creșterea accesului la educația online în domenii legate de dezvoltarea durabilă.

Pentru realizarea asumărilor e nevoie de încurajarea dezvoltării, diseminării și difuzării și transferului tehnologiilor ecologice în țările în curs de dezvoltare în condiții favorabile, inclusiv în condiții concesionale și preferențiale.

Politicile statelor trebuie să contribuie la intensificarea cooperării și colaborării la nivel internațional în domeniul științei, cercetării, tehnologiei și inovării, inclusiv prin intermediul parteneriatelor public-privat și multiparticipante și pe baza interesului comun și a beneficiului reciproc, concentrându-ne pe nevoile țărilor în curs de dezvoltare și realizarea ODD-urilor. [2]

Deoarece Republica Moldova este plasată în categoria statelor cu dezvoltare umană medie, țara va fi în continuare sprijinită să-și consolideze capacitatea științifică, tehnologică și inovatoare de a se îndrepta către modele mai durabile de consum și producție, inclusiv prin implementarea cadrului de 10 ani al programelor privind modelele durabile de consum și producție.

Forul Partenerilor de Dezvoltare s-a angajat să consolideze coerența și sinergiile între inițiativele științifice și tehnologice din cadrul sistemului ONU, în vederea eliminării eforturilor duble și a recunoașterii multor eforturi existente; să instituie un mecanism de facilitare a tehnologiei bazat pe o colaborare multipartită între statele-membre, societatea civilă, sectorul privat, comunitatea științifică, entitățile Națiunilor Unite și alte părți interesate și va fi alcătuită din: o echipă de lucru interdepartamentală a Națiunilor Unite pentru știință, tehnologie și inovare pentru ODD-uri, un forum colaborativ multistakeholder pentru știință, tehnologie și inovare pentru ODD și o platformă on-line.

În acest context, avem nevoie de proceduri inovative pentru constituirea bazelor de date statistice durabile, asigurarea accesului tuturor actorilor sociali la datele și informațiile publice.

Amintim, că și la nivel european, prin adoptarea la 17 iunie 2010 în Consiliul European a Strategiei „Europa 2020” [17], Uniunea Europeană își propune să creeze condiții pentru o creștere economică inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Pentru a cataliza progresele în cadrul fiecărei priorități tematice, Comisia Europeană a adoptat șapte inițiative emblematiche, care angajează atât UE cât și statele-membre în acțiuni concrete, menite să impulsioneze creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă. Printre ele, o importanță deosebită este atribuită inițiativei „O uniune a inovării”. [7, p. 4] Scopul acestei inițiative este consolidarea legăturii dintre cercetare și inovare, pe de o parte, și crearea de locuri de muncă, pe de altă parte. În acest sens, Inițiativa prevede 30 de puncte de acțiune menite să îmbunătățească condițiile și accesul la finanțare în domeniul cercetării și inovării în Europa. UE propune orientarea proiectelor de cercetare, dezvoltare și inovare către domenii cu impact major asupra societății, precum și îmbunătățirea legăturii dintre etapele procesului de dezvoltare – de la cercetarea fundamentală la comercializare.

Astfel, din cele menționate anterior, se conturează următoarele tendințe asupra formulării politicilor publice:

a) orientarea politicilor spre domeniile prioritare care abordează șapte provocări societale cu investiții specifice în cercetare și inovare, ceea ce va avea un impact concret asupra cetățenilor;

- **sănătate și bunăstare** – sunt necesare politici publice care vor aduce soluții la cele mai grave probleme de sănătate, precum și la amenințările nou apărute (creșterea numărului de persoane afectate de Alzheimer, de diabet și infectate cu „supermicrobi” rezistenți la antibiotice;

- **securitatea alimentară și utilizarea durabilă a resurselor biologice** – politici pentru promovarea unei alimentații

sănătoase, reducerea risipei de alimente, cunoașterea originii produselor alimentare, politici pentru schimbarea modurilor de abordare a producției, consumului, prelucrării, depozitării, reciclării și tratării deșeurilor, reducând, în același timp, la minimum impactul asupra mediului;

- **energie durabilă** – politici pentru dezvoltarea unei economii cu consum redus de energie;

- **transporturi** – sistem eficient de transport care va asigura creșterea mobilității între regiunile centrale și cele periferice;

- **clima** – politici de menținere a biodiversității și a ecosistemelor, politici de promovare a inovării în domeniul economiei ecologice;

- **incluziune** – politici de reducere a inegalităților și excludere socială;

- **securitate** – promovarea politicilor pentru combaterea criminalității și a terorismului, protejarea împotriva catastrofelor naturale și a celor provocate de om, servicii eficiente de securitate cibernetică, protejarea granițelor.

b) Specializarea inteligentă. Din analiza politicilor la nivel european desprindem o tendință recentă ce se profilează din eforturile Europei de sprijinire a statelor-membre și regiunilor în vederea găsirii unei ieșiri din recesiune. Ne referim la *specializarea inteligentă* – o strategie inovatoare de transformare economică la nivel local. [14, p. 8] **Specializarea inteligentă** presupune că un stat - membru sau o regiune să selecteze un număr limitat de priorități, ținând cont de propriile atuuri și de avantajele comparative și de locul unde există cel mai ridicat potențial pentru un impact de durată. [21] Atuurile se pot regăsi în localizarea geografică, structura populației, climă, resursele naturale, precum și în aspectele legate de cerere (nevoile societății, potențialii clienți, inovarea la nivelul sectorului public). Regiunile pot fi comparabile din punctul de

vedere al dinamicii procesului de descoperire antreprenorială, potențialului de cooperare cu inovații dincolo de granițele geografice, al schimbului între sectoare și tehnologii (ex.: clustere). Domeniile de dezvoltare bazate pe inovare în strategiile de specializare inteligente sunt: inovarea în rândul IMM-urilor, transportul public, bioeconomia, eficiența energetică, serviciile publice etc.

De obicei, procesul de elaborare a strategiilor de specializare inteligente se bazează pe modelul tripartit - *modelul Triple Helix*, ce vizează colaborarea dintre industrie, cercetare și educație (universități), guvern, implicând, astfel, diferiți actori locali, regionali și naționali.

c) Instrumente online pentru Cercetare și Inovare Responsabile (CIR). CIR prezintă un set de resurse online care oferă instrumente participative pentru toți dotorii de a-și pune în valoare propriile practici și resurse și să găsească inspirație la ceilalți.

Instrumentul conține peste 400 de resurse necesare implementării CIR, cum ar fi: practicile europene de succes, instrumentele de autoevaluare a propriei practici profesionale, manuale, ghiduri, îndrumare practice și baze de date online privitoare la resurse, materiale de formare (inclusiv demonstrații și prezentări), materiale de comunicare video, descrierea unor proiecte europene care au dezvoltat resurse CIR, biblioteca (articole, rapoarte, analize comparative și multe altele).

Pentru a realiza transferul tehnologic al inovărilor în domeniul elaborării politicilor publice putem utiliza mai multe mecanisme de transfer. După cum ne sugerează cercetătorii C. Rânea, I. Filipoiu, A. Hadîr, A. Marin, mecanismele de transfer tehnologic sunt „acele operații care asigură diseminarea unei anumite tehnologii de la furnizor la beneficiar”, care pot avea atât forme active, cât și pasive. [16, p. 27]

Tabelul 1. Mecanisme de transfer tehnologic.

Nr.	Categorie	Subcategorie
1.	Grupuri de consultanță	Grupuri de recenzie ale utilizatorilor finali
		Grupuri de recenzie tehnică
2.	Schimb de personal	Lucrări pentru terți
		Personal de consultanță
		Personal invitat
		Transfer de personal
3.	Colaborare cu participare la costuri	Consortii industriale
		Cercetare-dezvoltare în parteneriat
		Proiecte demonstrative
		Facilități pentru utilizator
4.	Colaborare fără participare la costuri	Contractare cercetare - dezvoltare
5.	Licențiere/spin off	Licențiere
		Firme de spin off /
		Parcuri științifice și tehnologice
		Incubatoare tehnologice de afaceri
6.	Diseminare activă a informației	Organizații de brokeraj
		Conferințe, seminare, ateliere
		Centre de transfer tehnologic
		Învățământ
7.	Diseminare pasivă a informației	Correspondență poștală, inclusiv e-mail
		Rapoarte tehnice
		Articole de revistă
		Videoînregistrări
		Buletine electronice

Sursa: Bazele managementului inovării și transferului tehnologic, București, 2012, p. 27.

Grupurile de consultanță în procesul de elaborare a politicilor publice pot reflecta interesele utilizatorilor finali, beneficiarilor politicilor publice sau pot fi antrenate în calitate de experți în domeniu (de ex., asistența tehnică externă). **Schimbul de personal** este mecanismul care poate asigura creșterea competenței grupului de elaboratori prin implicarea în diferite genuri de activitate, lucrări specifice sau sporierea expertizei în domeniu prin transfer de

personal (de ex., grupuri de lucru consolidate cu funcționari invitați din alte instituții ce posedă o experiență inedită). **Colaborarea** cu participare și fără participare la costuri pune accentul pe mecanismul de contractare și parteneriat (de ex., colaborare în cadrul unui proiect de parteneriat cu cota de participare sau transmiterea în concesiune a unui serviciu). În politicile din domeniul afacerilor pentru transfer tehnologic se folosesc **parcurile științifico-tehnologice**

și **incubatoarele tehnologice de afaceri**. Elementele inovative în procesul politicilor publice le putem **disemina** în mod activ, în cadrul diferitelor forumuri de discuții, sau mai puțin activ, prin informare prin intermediul mass-mediei.

După cum observăm, un mecanism important de diseminare activă a inovării și a transferului tehnologic în domeniul politicilor publice este învățământul. Rolul instituțiilor de învățământ în acest caz nu poate fi subestimat și se conturează a fi pozitiv și de propulsare.

Academia de Administrare Publică a fost și este pionierul inovării în domeniul instruirii pentru eficientizarea politicilor publice ale statului, precum și ale autorităților administrației publice locale din Republica Moldova. Pe parcursul celor 25 ani de activitate Academia a înscris în Planul de învățământ și a implementat cursuri noi ce țin de domeniul politicilor publice. Astfel, în instituție sunt predate cursuri (Tabelul 2) ce nu se regăsesc în Planurile de învățământ ale altor instituții de învățământ superior din Republica Moldova.

În acest context, au fost familiarizați cu domeniul politicilor publice și și-au sporit cunoștințele și dezvoltat abilitățile în domeniul politicilor publice 2076 de absolvenți ai programului de masterat *Administrare publică*, începând cu anul 2003 de absolvire, și ai programului Management - cu anul 2010.

Complementar la studiile de master, Academia de Administrare Publică a depus eforturi pentru sporirea capacității autorităților administrației publice în domeniul politicilor publice, contribuind la dezvoltarea competențelor funcționarilor publici, necesare pentru procesul de elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor publice. Astfel, în perioada 2002 –2017, Departamentul de Dezvoltare Profesională al Academiei a organizat și a realizat 75 de cursuri de dezvoltare profesională („Politici publice”, „Analiza impactului de reglementare”, „Advocacy și Politici publice”, „Elaborarea politicilor publice”, „Evaluarea politicilor publice”, „Elaborarea și evaluarea politicilor publice” și a.), instruind în domeniul politi-

Tabelul 2. Evoluția includerii disciplinelor în Planul de învățământ al AAP.

Nr. ord.	Disciplina	Program	Anul includerii în Planul de învățământ al instituției
1.	<i>Politici publice regionale</i>	<i>Administrare publică</i>	2001
2.	<i>Politici publice</i>	<i>Administrare publică</i>	2002
3.	<i>Prognosticare și planificare în AP</i>	<i>Administrare publică</i>	2006
4.	<i>Politici publice</i>	<i>Management</i>	2008
5.	<i>Analiza politicilor publice</i>	<i>Management</i>	2009
6.	<i>Managementul politicilor publice</i>	<i>Management</i>	2009
7.	<i>Auditul și evaluarea politicilor publice</i>	<i>Management</i>	2010
8.	<i>Teoria și practica politicilor publice</i>	<i>Administrare publică</i>	2017
9.	<i>Evaluarea programelor și proiectelor</i>	<i>Administrare publică</i>	2017

Sursa: Planurile de învățământ ale Academiei de Administrare Publică, 1993-2017.

cilor publice 1742 de funcționari (Figura 1). *nant al creșterii economice durabile și baza*

Instruiți în domeniul politicilor publice

Figura 1. Dinamica numărului de cursanți instruiți în domeniul politicilor publice.

Analiza dinamicii numărului de persoane ce au absolvit cursurile respective scoate în evidență faptul că în ultimii ani avem o descreștere majoră a acestora, de la 310 instruiți în 2012 la 39 instruiți în 2017. Trebuie să menționăm, că organizarea cursurilor cu tematica politicilor publice ține de planificarea acestora în Comanda de Stat. Or, este inexplicabil faptul reducerii numărului de cursuri în cazul în care suntem în perioada de cea mai mare intensitate de realizare a schimbărilor și reformei ale sistemului administrativ.

Subiectele de studiu pentru politicile publice în cadrul programelor de masterat și cursurilor de dezvoltare profesională reflectă nu numai elementele clasice ale acestui domeniu de cunoaștere, dar și abordează cele mai inovative metode și tehnici de planificare, elaborare, adoptare, implementare, monitorizare, evaluare și audit al politicilor publice. În cadrul cursurilor enunțate, audienții sunt familiarizați cu metodologia de planificare strategică, analiză ex-ante, evaluare ex-post, Foresight etc.

În concluzie, cercetarea a demonstrat că inovarea a căpătat, în contextul economiei bazate pe cunoaștere, o importanță-cheie, fiind considerată *factorul determi-*

competitivității economice a statelor/regiunilor. Societatea se sprijină tot mai mult pe cercetare și inovare în abordarea problemelor și provocărilor actuale, cum ar fi: sănătatea publică, dezvoltarea durabilă, schimbările climaterice, problemele de securitate și incluziune. Tot mai mult se insistă pe o abordare responsabilă prin politici publice a domeniilor ce țin de guvernanță; angajament public; etică și integritatea cercetării; egalitate de gen; acces deschis și știința deschisă; educație.

În această ordine de idei, venim cu unele propuneri pentru administrația publică centrală:

- este binevenită includerea principiului inovării deschise și transferului tehnologic în Strategia privind reforma administrației publice pentru a ghida realizarea reformei;
- este necesară susținerea Academiei de Administrare Publică în dezvoltarea capacităților funcționarilor publici de formulare a propunerilor de politici publice fundamentate, cu accentul pe integrarea practicilor internaționale de evaluare a impactului acestora. Pentru aceasta este nevoie în continuare de dezvoltarea programelor avansate privind analiza politicilor publice, adresate profesioniștilor din domeniu, cu accentul pe analiza și evalu-

area politicilor publice, acordând o atenție deosebită aspectelor metodologice.

În același timp, soluțiile inovatoare pentru situațiile problematice sunt promovate prin intermediul opțiunilor de politici publice. Înseși inovările pot crea noi riscuri și dileme etice în societate, fapt ce impune anticiparea unor astfel de situații prin respectarea metodologiei de analiză a impacturilor opțiunilor

de politici publice, înainte de luarea deciziilor privind adoptarea politicii publice, și orientarea spre politici publice bazate pe evidențe.

Este evident faptul că problema cercetării și abordării conceptului de inovație și transferului tehnologic în domeniul politicilor publice constituie în continuare o problemă de cercetare teoretico-metodologică de actualitate deosebită.

BIBLIOGRAFIE

1. Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele-membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112 din 2 iulie 2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 185 – 199, 18.07.2014.
2. Agenda de acțiune de la Addis Abeba a celei de-a treia conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare, Etiopia. ONU, 2015.
3. Balzat M., Pyka A., Mapping National Innovation Systems in the OECD Area, Beitrag, nr. 279, September, 2005. În: <http://www.wiwi.uni-augsburg.de/vwl/institut/paper/279.pdf>
4. Bazele managementului inovării și transferului tehnologic, 2012, pag. 8.
5. Bine ați venit în Setul de Instrumente de Cercetare și Inovare Responsabile. În: <https://www.rri-tools.eu>
6. Casadella V., National Innovation Systems of the South, Innovation and Economic Development Policies: A Multidimensional Approach, CRIISEA, Université Picardie Jules Verne, Research Network on Innovation, Paris, France. În: <https://www.cairn.info/revue-journal-of-innovation-economics-2017-2-page-137.htm>
7. Cercetare și inovare. Depășirea limitelor și îmbunătățirea calității vieții, Comisia Europeană, Uniunea Europeană, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații, 2014.
8. Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova. În: http://gov.md/sites/default/files/document/attachments/guvernul_republicii_moldova_-_programul_de_activitate_al_guvernului_republicii_moldova_2016-2018.pdf
9. Sustainable Development Goals, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Moldova. În: <http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/post-2015/sdg-overview.html>
10. Naționalizarea indicatorilor pentru o dezvoltare durabilă, Guvernul Republicii Moldova, 2017. În: http://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/nationalizarea_indicatorilor_pentru_obiective_de_dezvoltare_durabila.pdf
11. Note informative din partea partenerilor de dezvoltare ai Moldovei, 2015, pag. 13-23. În: <http://infoeuropa.md/ue-privind-rm/note-informative-din-partea-partenerilor-de-dezvoltare-ai-moldovei>
12. Obiective de Dezvoltare Durabilă. În: http://mecc.gov.md/sites/default/files/obiective_de_dezvoltare_durabila.pdf
13. ODD pentru Moldova. În: <http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/sustainable-development-goals/goal-16-peace-justice-and-strong-institutions.html>
14. Panorama. Inforegio, iarna, nr. 44, Comisia Europeană, 2012, pag. 8.

15. Raportul Global al Competitivității. În: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home>
16. Rânea C., Filipoiu I., Hadâr A. și a., Bazele managementului inovării și transferului tehnologic, București, 2012.
17. Strategia Europa 2020 și stadiul implementării în România. În: http://europedi-rectbucuresti.ier.ro/wp-content/uploads/brosura_europa_2020_8mb.pdf
18. Strategia națională de descentralizare și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012 – 2018, aprobată prin Legea nr. 68 din 5 aprilie 2012, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 143-148 din 13.07.2012.
19. Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin Legea nr.166 din 11 iulie 2012, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 245 -247.
20. Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 911 din 25.07.2016, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-264, 12.08.2016.
21. Strategii naționale/regionale de inovare pentru specializarea inteligentă (RIS3), 2014. În: ec.europa.eu/regional_policy
22. The Global Competitiveness Report. În: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>
23. Third International Conference on Financing for Development was set out in General Assembly resolutions 68/204 and 68/279. În: <http://www.un.org/esa/ffd/ffd3/conference.html>
24. Worldwide Governance Indicators. În: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home>

Prezentat: 19 aprilie 2018.

E-mail: tatisav@rambler.ru